

суверенітету та безпеки України. *Форум права*. 2020. № 61 (2). С. 150–162.

3. Антонюк Н. Контекстуальний елемент воєнних злочинів: зміст і необхідність встановлення. *Право України*. 2023. № 5. С. 30–38.

4. Таран О. В. Обставини, які підлягають доказуванню під час розслідування порушення законів та звичаїв війни. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 413–416. URL : http://lsej.org.ua/7_2022/100.pdf.

5. Коваль Д. О., Авраменко Р. А. Воєнні злочини. Особливості розслідування міжнародних злочинів, скоєних в контексті збройного конфлікту на Донбасі. Київ : Truth Hounds ; Одеса : Фенікс, 2019. 36 с.

6. Вознюк А. А., Жук І. В., Таран О. В., Чернявський С. С. та ін. Кваліфікація та розслідування порушення законів і звичаїв війни : наук.-практ. посібник / за заг. ред. В. В. Чернея, М. С. Цуцкірідзе, А. А. Вознюка. Київ : Норма права, 2023. 326 с.

УДК 343.85

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/596-597

Роман ВЕКЛЕНКО

курсант ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Володимир ВАРАВА

доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

**ЗАПОБІГАННЯ І ПРОФІЛАКТИКА ЗЛОЧИННОСТІ
НА ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ**

Запобігання і профілактика злочинності – недопущення вчинення злочинів у майбутньому. У кримінології дане поняття трактується в широкому, соціальному і вузькому (кримінально-правовому) сенсі.

16 вересня 2020 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України було схвалено Стратегію боротьби з організованою злочинністю, основним ключовим аспектом якої стало запровадження в діяльність центральних органів виконавчої влади системи оцінки СОСТА Україна, що повинно було надати можливість удосконалити комплексний підхід до запобігання організованій злочинності через попередній аналіз її детермінантів, а також прогалин нормативно-правового та організаційно-управлінського характеру [1].

Понад 11 тис. кримінальних злочинів, скоєних на тимчасово окупованих територіях від початку повномасштабного вторгнення, розслідують правоохоронці. Більшість з яких – це справи проти миру і безпеки людства та міжнародного правопорядку.

З початку повномасштабного вторгнення до нашої країни в Єдиний реєстр досудових розслідувань внесені відомості про 11 тис. 172 кримінальні правопорушення, вчинені на тимчасово окупованих територіях.

З них – 4 тис. 975 розслідувань розпочали від початку року до кінця вересня.

Найбільше злочинів – 6 тис. 464 від початку вторгнення – вчинені проти миру і безпеки людства та міжнародного правопорядку. Це кримінальні справи за статтями особливої частини Кримінального кодексу України:

– поширення та публічне використання символіки комуністичного тоталітарного режиму (ст. 436-1),

– виправдовування або заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників (ст. 436-2),

– планування, підготовка, розв’язування та ведення агресивної війни (ст. 437),

– порушення законів та звичаїв війни (ст. 438).

Серед цих злочинів – 39 розпочаті за фактами вбивств цивільних.

3 тис. 762 провадження – за статтями «вбивство» та «залишення у небезпеці» (ст. 115 та 135 КК України). З них 890 – у 2023 році.

Ще 374 провадження з початку вторгнення РФ розпочали за фактами злочинів проти основ національної безпеки, з них 138 – з січня до вересня 2023 року. Справи порушили за статтями:

- дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади (ст. 109);
- посягання на територіальну цілісність України (ст. 110) та фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України (110-2);
- державна зрада (ст. 111), колабораційна діяльність (ст. 111-1), пособництво державі-агресору (ст. 111-2),
- диверсія (ст. 113), шпигунство (ст. 114-2) [2].

Таким чином, для підвищення ефективності координаційної діяльності насамперед вважаємо за необхідне врегулювати питання координації діяльності державних органів боротьби зі злочинністю. Наявність самостійного закону, що регулює координацію діяльності правоохоронних органів щодо попередження злочинів прокуратурою, дозволило б забезпечити об'єднання зусиль у боротьбі зі злочинністю не на відомчому рівні, а на державній основі, у межах, визначених законом. У цьому випадку координація діяльності правоохоронних органів, що здійснюється органами прокуратури, стане складовою загальної координації дій органів законодавчої та виконавчої влади у боротьбі зі злочинністю на окупованих територіях [3].

Отже, із формуванням і динамікою явища злочинності закономірно формувався та розвивався «інститут» профілактики злочинів як об'єктивна відповідь на таке соціально негативне явище. На різних етапах переродження криміногенної ситуації відповідно змінювалися погляди щодо можливого запобігання злочинній поведінці та заходи, що застосовувалися з метою зниження рівня злочинності. Профілактика злочинності не повинна зводитися до вирішення соціальних завдань лише правоохоронними органами. Це складова частина соціальної політики держави, профілактика правопорушень має бути пріоритетною для держави, чому сприятимуть ефективні психологічні та правові умови профілактики правопорушень у сучасному соціумі, а також своєчасне внесення змін до системи профілактичних заходів.

1. Про схвалення Стратегії боротьби з організованою злочинністю : розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1126-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-p#n7>.
2. Орлов Ю. В. Злочинність і протидія їй в умовах війни: кримінально-правовий та кримінологічний виміри : монографія. Харків : Право, 2023. 252 с.
3. Голіна В. В. Запобігання злочинності (теорія і практика) : навч. посібник. Харків : Нац. юрид. акад. України, 2019. 120 с.

УДК 343.91-055.2

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/597-599

Дмитро ЛИСЕНКО

курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів
превентивної діяльності

Наталія Вероніка БАЧИНСЬКА

старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат наук з фізичного виховання
та спорту, доцент,

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ ЖІНОЧІЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Жінки в організованій злочинності в Україні не є новим явищем. Проте, останнім часом спостерігається зростання їхньої участі в цьому виді злочинної діяльності. Згідно з даними правоохоронних органів жінки займають різні посади в організованих злочинних